

**Силабус курсу
Теорія фінансів**

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма - «Фінанси, банківська справа та страхування»

Рік навчання: 2, Семестр: 3

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

к.е.н., доцент **Кульчицька Надія Євстахівна**

**Контактна
інформація**

n.kulchytska@wunu.edu.ua, +380970040508

Опис дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами теоретичних знань з основ теорії фінансів, організації фінансових відносин та фінансової діяльності.

Метою дисципліни «Теорія фінанси» є вивчення сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на макро- і мікрорівнях.

Знання цих питань необхідні майбутньому спеціалісту, щоб об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти сутність і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів господарських одиниць, уміти розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави.

Вивчення теоретичних основ фінансових відносин дає змогу досить швидко опанувати зміни, які відбуваються у фінансовій практиці.

Структура курсу

Години (лек./ прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Тема 1. Предмет фінансової науки	Розуміння характерних рис фінансових відносин. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Фінанси за сутністю, за змістом, фінанси як явище, форма фінансів. Основні ознаки фондів грошових коштів. Особливості фінансів як економічної категорії. Функції фінансів як виявлення суттєвих ознак,	Тестові завдання, питання

		властивостей і суспільного призначення фінансів. Розподільна функція, її зміст. Механізм реалізації розподільної функції фінансів.	
2/2	Тема 2. Фінансова система	Володіння поняттям сучасної фінансової системи. Структуризація фінансової системи відповідно до різних класифікаційних ознак. Внутрішня будова фінансової системи України. Інституціональна структура фінансової системи. Характеристика сфер і ланок фінансової системи. Фінанси держави, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок, міжнародні фінанси.	Робота в групах
2/2	Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	Вивчення фінансової політики — складової економічної і соціальної політики держави. Складові фінансової політики. Завдання і принципи фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики. Фінансова політика в умовах фінансової кризи. Стабілізація фінансового стану в Україні та шляхи її забезпечення. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму.	Дискусійні питання
2/2	Тема 4. Податки. Податкова система	Розуміння державних доходів і державних витрат. Фінансові ресурси держави. Джерела формування державних доходів, фактори їх зростання. Система державних фінансів за їх ієрархічним рівнем — загальнодержавні і місцеві фінанси. Сутність і функції податків. Основні елементи, які характеризують внутрішній зміст податку. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки. Елементи системи оподаткування.	Кейси
2/2	Тема 5. Бюджет. Бюджетна система	Вивчення бюджету як економічної категорії та бюджету за матеріальним вираженням. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Бюджетні відносини. Розподільна і контрольна функція бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання і посилення його конструктивного впливу на реалізацію стратегії економічного і соціального розвитку України. Поняття та теоретична концептуалізація бюджетної політики. Правове оформлення та найважливіші завдання бюджетної політики. Види бюджетної політики. Бюджетна стратегія та бюджетна тактика. Бюджетний механізм, його структура, характеристика його підсистем.	Кейси
2/2	Тема 6. Державний кредит	Розуміння економічної сутності державного кредиту. Державний кредит як економічна категорія та метод мобілізації коштів. Форми прояву державного кредиту. Відмінності державного кредиту від податків. Функції державного кредиту. Роль державного кредиту у формуванні додаткових	Кейси

		<p>фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту. Види державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види.</p>	
2/2	Тема 7. Місцеві фінанси	<p>Вивчення місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань. Функції місцевих фінансів. Принципи організації місцевих фінансів. Взаємозв'язок з іншими ланками і суб'єктами фінансової системи країни. Фінансові ресурси місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Місцеві бюджети. Склад доходів місцевих бюджетів. Закріплені доходи. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Загальний і спеціальний фонди місцевих бюджетів.</p>	Робота в групах
2/2	Тема 8. Соціальні позабюджетні фонди	<p>Розуміння необхідності створення та призначення державних цільових фондів. Принципи їх організації. Сутність позабюджетних фондів як важливої складової державних фінансів. Класифікація позабюджетних фондів. Загальнодержавні соціальні фонди та їх значення для забезпечення системи соціального страхування. Суб'єкти управління коштами соціальних позабюджетних фондів. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів.</p>	Тестові завдання, питання
2/2	Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання	<p>Розуміння поняття та ознаки ідентифікації суб'єктів господарювання. Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації. Функції фінансів суб'єктів підприємства. Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика. Валовий і чистий дохід. Загальний і чистий прибуток. Класифікація доходів і видатків. Фінансові ресурси. Власні і залучені грошові кошти.</p>	Тестові завдання, питання
2/2	Тема 10. Фінанси домогосподарств	<p>Розуміння домогосподарства як соціально-економічного утворення. Роль та завдання домогосподарства у економічному кругообігу ресурсів у секторах економіки. Домогосподарство як суб'єкт фінансових відносин. Поняття та умови виникнення фінансів домогосподарств. Формування первинних і вторинних доходів домогосподарств. Функції фінансів домогосподарств. Фінансові ресурси домогосподарства. Планування грошових потоків у домогосподарствах. Перешкоди розвитку сімейного підприємства.</p>	Тестові завдання, питання
2/2	Тема 11. Страхування. Страховий ринок	<p>Вивчення економічної необхідності і ролі страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції страхування. Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований, отримувач. Форми і</p>	Тестові завдання, практичні завдання

		методи страхового захисту. Система страхових фондів. Особисте страхування, його сутність і значення в забезпеченні соціального захисту громадян.	
2/2	Тема 12. Фінансовий ринок	Розуміння фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні. Суб'єкти фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Грошовий ринок. Ринок кредитних ресурсів. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку. Первинний і вторинний фондовий ринок, їх призначення. Біржовий і позабіржовий ринок цінних паперів.	Тестові завдання, дискусійне обговорення
2/2	Тема 13. Фінансовий менеджмент	Розуміння фінансового менеджменту. Теоретична основа фінансового менеджменту. Зовнішнє та внутрішнє середовище організації. Поняття фінансового рішення. Характеристика процесу розробки та реалізації фінансових рішень. Концептуальні підходи до прийняття рішень. Етапи та складові процесу підготовки, прийняття та реалізації фінансових рішень. Поняття та функції роботи керівника.	Тестові завдання, питання
2/2	Тема 14. Міжнародні фінанси	Розуміння міжнародних фінансів. Світова фінансова система. Суб'єкти світових фінансів. Форми реалізації світових фінансів. Міжнародні фінанси як економічна категорія. Зовнішня форма вияву міжнародних фінансів. Функції міжнародних фінансів.	Тестові завдання, групова робота

Рекомендовані джерела інформації:

1. Бюджетна система : підручник / [В.Г. Дем'янишин, О.П. Кириленко та ін.] ; за ред. В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко, З.М. Лободіної. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 624 с.
2. Міжнародні фінанси : навчальний посібник / Т.О. Резнікова, А.О. Мельник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 248 с.
3. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / І.М. Грінько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
4. Податкова система : підручник / З.С. Варналій, М.В. Романюк. К.: Знання України, 2019. 567 с.
5. Публічні фінанси : навч. посіб. / О.П. Кириленко, В.Г. Дем'янишин, Т.О. Кізима, О.І. Тулай та ін.; за ред. д.е.н., професора Кириленко О.П. Тернопіль: Вектор, 2018. 294 с.
6. Теорія фінансів : навчальний посібник / О.А. Вінницька.; Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань: Візаві, 2018. 309 с.
7. Фінанси : підручник / Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. ; за ред. В.І. Грушка. К.: Ліра-К, 2020. 600 с. 24
8. Фінанси : навчальний посібник : експрес курс / [Волохова І.С., Шикіна Н.А., Волкова О.Г. та ін.] ; за заг. ред. Волохової І.С. Харків: Видавництво

«ПромАрт», 2018. 262 с. 9. Фінанси підприємств : підручник / [Н.О. Власова та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Світ книг, 2018. 437 с.

10. Фінанси підприємств : навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань ; Держ. фіскальна служба України, Ун-т держ. фіскальної служби України. К.: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.

11. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. К. : ЦУЛ, 2021. 150 с.

12. Фінанси : підручник / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій [та ін.] ; за ред. І. О. Лютого. К. : Ліра-К, 2021. 728 с.

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; наукова дискусія; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Теорія фінансів» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
20 %	20%	20%	40%	100%
Опитування під час заняття (теми 1–6) – 5 балів за тему – макс. 30 балів. Модульна робота – макс. 70 балів.	Опитування під час заняття (теми 7–14) – 5 балів за тему – макс. 40 балів. Модульна робота – макс. 60 балів.	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів. Захист КПЗ – макс. 40 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів.	Тестові завдання (25 тестів по 3 бали за тест) – макс. 75 балів. Теоретичне питання – макс. 25 балів.	-

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)